

Aluehallintovirastot

Ahvenmaan maakuntahallitus

Tämä ohje korvaa 15.5.2020 annetun ohjeen ”Rajoitetoimenpiteet” ja tätä ohjetta sovelletaan välittömästi

RAJOITETOIMENPITEET

Sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa aluehallintovirastoja sekä Ahvenanmaan maakunta-hallitusta jatkamaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n mukaisten toimenpiteiden valmistelua alueillaan koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi. Aluehallintovirastoilla on toimivalta tartuntatautilain perusteella kieltää yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset korkeintaan kuukaudeksi kerrallaan.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 6.5.2020 linjannut kokoontumisen rajoituksiin muutoksia. Sosiaali- ja terveysministeriö antoi 15.5.2020 aluehallintovirastoille ja Ahvenanmaan maakuntahallitukselle ohjeen yleisötilaisuuksien kokoontumisrajoituksista (VN/5772/2020).

Taustaa

Kokoontumisrajoitukset perustuvat epidemiologiseen arvioon taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Epidemiologinen arvio ja ennuste ovat antaneet mahdollisuuden lieventää yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten henkilömäärärajoitusta 1.8.2020 alkaen. Kokoontumisrajoitusten tilanne arvioidaan uudelleen syyskuun loppuun mennessä.

Yleisötilaisuuksia voidaan erityisjärjestelyin järjestää sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa, jos turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistuksen avulla.

Toiminnassa tulee ottaa huomioon kulloinkin voimassa olevat aluehallintovirastojen yleisötilaisuuksia koskevat päätökset ja noudattaa voimassa olevia terveys- ja muiden viranomaisten ohjeita henkilökunnan ja asiakkaiden terveysturvallisuudesta huolehtimiseksi. Kaikissa tilanteissa tulee korostaa ohjeistuksien noudattamista ja riskiryhmien erityistä huomioimista.

Näin ollen aluehallintovirastojen uusissa päätöksissä ja niiden mukaisen sisällön harkinnassa sekä ohjauksessa virastot tulevat noudattamaan kansallisia kriteerejä

epidemian aiheuttamista edellytyksistä.

Lainsäädäntö

Tartuntatautilain 8 § mukaisesti aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntojen torjuntaa alueellaan. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Aluehallintovirasto ja sen toimialueen sairaanhoidopiirien kuntayhtymät tekevät yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädettyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoidopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 9 § mukaisesti kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa ja tässä laissa säädetään. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Yleisötilaisuuden käsitteestä tartuntatautilaissa

Yleisen kokouksen ja yleisötilaisuuden määritelmät perustuvat tartuntatautilain 58 §:ään ja lain tarkoitukseen, joka on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain tulkinnan kannalta yleisötilaisuuden käsitettä on siis peilattava lain ja sen nojalla annettujen rajoitusten tarkoitukseen. Lain tarkoituksena on rajoittaa ja ehkäistä tartuntavaaraa kokoontumistilanteissa, joissa suuri lukumäärä ihmisiä on keskenään verrattain läheisessä kontaktissa, joka lisää riskiä tartunnalle. Tässä tulee myös ottaa huomioon kyseisen tartuntataudin tunnettu leviämistapa. Oikeusministeriö on laatinut muistion tartuntatautilain mukaisen yleisötilaisuuden määritelmän ja kokoontumislain mukaisten määritelmien suhteesta (liite 1 linkkinä). Erityisesti on huomattava, että yleisötilaisuuden käsitteen piiriin ei kuulu normaali palvelu- ja muissa tiloissa yleisesti ja jatkuvaluonteisesti harjoitettava toiminta.

Käsitteen tulkinnassa on huomattava, että sen ydinsisältö koskee tilaisuuteen osallistuvaa yleisöä. Tilaisuuden järjestävän tahon ja sen lukuun toimivien henkilöiden oma, yleisöstä erillinen toiminta tilaisuudessa ei kuulu käsitteen ytimeen. Työnantajan ominaisuudessa toimivan tilaisuuden järjestäjän velvollisuuksista työntekijöiden suojaamiseksi säädetään erikseen.

Edelleen käsitteen tulkinnassa on painotettava tartuntatautilain edellä mainittuja tavoitteita sekä yleisiä hallinto-oikeudellisia periaatteita, kuten tarkoitussidonnaisuus- ja suhteellisuus-periaatteita. Tähän nähden tilaisuuden ja sen rajaamisen, siihen osallistuvien henkilöiden sekä henkilömäärän määrittäminen perustuu rajoitusten tarkoitukseen tehokkaasti ehkäistä tartuntavaaraa aiheuttavia lähikontakteja, rajoittamatta kuitenkaan ihmisten perusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä.

Toimenpiteet

Virastoja kehotetaan viipymättä selvittämään tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitettujen edellytysten olemassaoloa sekä tekemään päätökset, joilla asetetaan tarvittavat välttämättömät rajoitukset yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien järjestämiselle 30.9.2020 asti.

Yleisötilaisuuksia voi järjestää, mikäli niissä turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistuksen avulla.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on laatinut oheisen (liite 2) ohjeistuksen tilaisuuksien turvallisesta järjestämisestä. Virastoja kehotetaan harkitsemaan näiden ohjeiden asettamista yli 50 henkilön yleisötilaisuuksien järjestämisen välttämättömäksi edellytykseksi.

Virastoja kehoitetaan valmistautumaan tarvittavien päätösten tekoon.

Aluehallintovirastojen on myös syytä varautua siihen, että päätösten voimassaolon umpeutuessa saattaa olla tarve harkita uusia vastaavia päätöksiä.

Aluehallintovirastojen on myös järjestettävä viipymättä viestintä tällaisista päätöksistä omilla alueillaan ja järjestettävä vastauspalvelu ao. tilojen ylläpitäjille ja muille asiaan osallisille.

Ministeriö kehottaa huomiomaan, että päätösten voimassaolo ja niiden mukaiset toimenpiteet on viipymättä lopetettava, mikäli lain tarkoittamia edellytyksiä rajoituksille ei enää ole.

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Johtaja

Eveliina Pöyhönen

Lisätietoja

Johtaja Jaska Siikavirta, puh. 0295 163 394 (alkaen 19.8.2020)
Hallitusneuvos Liisa Katajamäki puh. 029 516 3329

sähköposti etunimi.sukunimi@stm.fi

Liitteet

- 1) Oikeusministeriön muistio: <https://oikeusministerio.fi/kysymyksiä-ja-vastauksia-koronasta>
- 2) Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön ohje tilaisuuksien järjestäjille 14.5.2020

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeri Pekonen
Perhe- ja peruspalveluministeri Kiuru
Valtiosihteeri Mäkipää
Valtiosihteeri Ruuth
Opetusministeri Andersson
Tiede- ja kulttuuriministeri Saarikko
Ylijohtaja Riitta Kaivosoja

Pääministerin erityisavustaja Haapajarvi
Kansliapäällikkö Lehikoinen
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö/VKO
SM/poliisiosasto
Poliisihallitus